

Oponentský posudek

na diplomovou práci Aleše Krále

*Význam Konference OSN o životním prostředí a rozvoji z roku 1992 pro
mezinárodní právo životního prostředí.*

Téma vyvolává dojem potřeby komentáře k výsledkům konference v Rio de Janeiru, což není již samo o sobě po jedenácti letech téma zvláště aktuální. Velmi aktuální je však stále mezinárodněprávní ochrana životního prostředí a autor se snaží postihnout přínos této konference pro rozvoj práva životního prostředí. Existují různé definice životního prostředí, obvykle se uvádí, že jeho části tvoří ovzduší, voda, půda, ekosystémy a energie. Za životní prostředí se pak označuje vše, co vytváří přirozené podmínky pro život člověka, dalších živočichů a organismů. Právem životního prostředí se obvykle rozumí soubor právních norem, které jsou určeny k ochraně životního prostředí. Je teoretickou otázkou, zda jde o samostatné odvětví práva nebo předmět výuky (jako např. mezinárodní obchodní právo). Kromě toho existuje i mezinárodní právo životního prostředí, jimž se diplomant zejména zabývá. Zřejmě lze již mluvit i o komunitárním právu životního prostředí. Je sympatické, že se autor pokouší formulovat vlastní definici mezinárodního práva životního prostředí (s. 10). Ekosystémem se rozumí soustava živých a neživých částí životního prostředí (viz např. § 3 zákona o ŽP či § 3 zákona o ochraně přírody a krajiny). Mezinárodní spolupráce států je ovšem nutným předpokladem vlastní existence mezinárodního práva a není třeba tuto skutečnost v definici mezinárodního práva životního prostředí zvláště zdůrazňovat.

Diplomant rozlišuje u práva životního prostředí soft law a hard law a omezuje se přitom na konstatování, že pro „soft law je typická právní nezávaznost, nevynutitelnost“ (jde již o právo?), aniž by věnoval teoretickému problému soft law větší pozornost (s. 11). Mezinárodní konference označuje autor za nejdůležitější mezinárodní orgány (s. 14). I když mezinárodní konference mohou být označovány v přeneseném smyslu za dočasný „orgán“ bez vlastní subjektivity. V učebnicích práva mezinárodního se zpravidla „mezinárodní konference“ a „mezinárodní orgány“ rozlišují. Pochybuji, že případ Trail Smelter z 11.3.1941 (USA vs. Kanada) vedl k „vytvoření právního obyčeje o omezené teritoriální suverenitě“. Kanada byla odsouzena k náhradě škody za emise oxidu siřičitého v závodě na zpracování rud v Britské Kolumbii v Kanadě. Nemohu též souhlasit, že podobným případem byla také kauza

Korfu z roku 1949 (s. 15). Autor se zmiňuje i o globálních problémech (s. 24). Řadí sem překvapivě i daňový systém, nadměrnou produkci odpadů nebo rozmanitost ekosystémů (?!).

Zvláštní přístup autora se projevuje ve způsobu uvádění závěrů k některým kapitolám „pokusal bych se o mou vlastní právní analýzu textu Rámcové úmluvy Spojených národů o změně klimatu“ (s. 65), „pokusal bych se o vlastní právní analýzu zásad obhospodařování lesů“ (s. 69) nebo „pokusal bych se o svou stručnou právní analýzu všech článků Kjótského protokolu“ (s. 85) a na dalších místech. Přitom autor většinou pouze opakovaně reprodukuje jednotlivé články dokumentů, aniž by přinášel vlastní zhodnocení. Stejně neorganicky působí výčet jednotlivých instrumentů (mnohdy bez data jejich přijetí za jednotlivými kapitolami), viz např. s. 26, 27, 30, 31 a další. Oponent nemůže ani souhlasit s tezí, že „nejzávažnější problémy civilizace vyplývaly z bipolarizace světa“ (s. 82). Těžké je též označit „zvyšující se počet obyvatel za důsledek globální krize“ (s. 83). Klást „zásadní otázku“, zda by došlo ke globálnímu oteplování bez vlivu člověka (s. 91) je v podstatě nesmysl. Je udržitelný rozvoj „konceptí“ (s. 94), „principem“ (s. 94), „termínem“ (s. 11), „cílem“ (s. 97), „cestou“ (s. 71), „součástí mezinárodní politiky“ (s. 98), „konceptem, který postupem času ztrácí na síle“ (s. 99)? Jedná se o jediný princip nebo jde o principy (viz 94 a 99)? Jak rozumět konstatování autora, že mezi „nejvýznamnější přínosy konference patří environmentální uvědomění společnosti a zjištění, že další vývoj není možné trvale udržet“ (s. 71). Oponent v práci postrádá objasnění vztahu životního prostředí a lidských práv. Autor pouze konstatuje, že je zde dána souvislost s právem na život a ochranu zdraví (s. 13). Není vysvětlena teze o velké „úloze žen při ochraně biodiverzity“ a jejím významu na „vztahy“ (jaké – pozn) a „mír“ (s. 59). Za vysvětlení stojí i teze, že od vzniku Československa až do roku 1991 neexistovala žádná právní úprava vztahu mezinárodního a našeho práva (s. 12). Jak se tento problém řešil?

V práci je také mnoho překlepů, nesrozumitelných i nedokončených výrazů a vět.

Pro ústní obhajobu doporučuji, aby se diplomant zaměřil na tyto otázky:

1. Základní principy mezinárodního práva životního prostředí, včetně principu trvale udržitelného rozvoje.
2. Otázky mezinárodněprávní odpovědnosti za škody na životním prostředí.
3. Nejdůležitější mezinárodněprávní instrumenty mezinárodního práva životního prostředí

Práci doporučuji k ústní obhajobě.

V Praze dne 15.5.2013

JUDr. Josef Mrázek DrSc.